

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

књ. LXXVI, св. 1

ISSN 0350-185X

UDC 808

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
AND
SASA SERBIAN LANGUAGE INSTITUTE

SOUTH SLAVIC PHILOLOGIST

Vol. LXXVI, No. 1

Editorial Board

*Dr Rajna Dragičević, Dr Victor Friedman, Dr Najda Ivanova,
Dr Vladan Jovanović, Dr Aleksandar Loma, Dr Alina Maslova,
Dr Sofija Miloradović, Dr Miroslav Nikolić, Dr Slobodan Pavlović,
Dr Predrag Piper, Dr Slobodan Remetić, Dr Jelica Stojanović,
Dr Sreto Tanasić, Dr Zuzanna Topolińska, Dr Anatoly Turilov,
Dr Jasna Vlajić-Popović*

Editor-in-Chief

Rajna Dragičević

BELGRADE

2020

ISSN 0350–185X

UDK 808

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

и

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

КЊ. LXXVI, СВ. 1

Уређивачки одбор

*др Јасна Влајић-Појовић, др Рајна Драгићевић, др Најда Иванова,
др Владан Јовановић, др Александар Лома, др Алина Маслова,
др Софија Милорадовић, др Мирослав Николић, др Слободан Павловић,
др Предраг Пићер, др Слободан Реметић, др Јелица Сијојановић,
др Срејшо Танасић, др Зузана Тојолињска, др Анајолиј Турилов,
др Викџор Фридман*

Главни уредник

Рајна Драгићевић

БЕОГРАД

2020

Први број *Јужнословенског филолога* изашао је 1913. године, у Београду. Часопис су покренули Љубомир Стојановић и Александар Белић, чланови Српске краљевске академије. Први уредник *Јужнословенског филолога* био је Александар Белић. Од броја XVIII часопис издају Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ.

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

808

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ филолог= South Slavic
Philologist / главни уредник Рајна Драгићевић. - Књ. 1, св. 1/2
(1913) ; књ. 2, св. 1/2 (1921)-књ. 11 (1931) ; књ. 12 (1933)-књ.
17 (1938/1939) ; књ. 18, св. 1/4 (1949/1950)- . - Београд
: Српска академија наука и уметности : Институт за српски
језик САНУ, 1913; 1921-1931; 1933-1938/39; 1949/50-
(Београд : Службени гласник). - 24 cm

Полугодишње. - Друго издање на другом медијуму:
Јужнословенски филолог (Online) = ISSN 2406-0763
ISSN 0350-185X = Јужнословенски филолог
COBISS.SR-ID 615183

Секретар Уређивачког одбора
др Владан Јовановић

Рецензенти

др Јасна Влајић-Поповић, др Даринка Гортан-Премк, др Јасмина Грковић-Мејдор,
др Рајна Драгићевић, др Душка Кликовац, др Милош Ковачевић, др Александар Лома,
др Софија Милорадовић, др Слободан Павловић, др Катарина Расулић,
др Слободан Реметић, др Божо Ђорић

Ово издање финансирало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Републике Србије према Уговору број 451-03-68/2020-14/200174 који је склопљен са
Институтом за српски језик САНУ.

Прихваћено на седници Одељења језика и књижевности САНУ 23. 6. 2020.

Издају

Српска академија наука и уметности, Кнез Михаилова 35, Београд
Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, Београд

Коректура

Дивна Продановић

Припрема за штампу

Давор Палчић (*palcic@eunet.rs*)

Штампа

ЈП Службени гласник
Штампарија Гласник
Лазаревачки друм 15, Београд

Решењем Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије, број 413-00-724/2002-01
од 17. 7. 2002. године, ова публикација је ослобођена пореза на промет.

САДРЖАЈ

Студије и расправе

Маргарита И. Чернышева: Итоги 45-летнего издания <i>Словаря русского языка XI–XVII вв.</i>	9
Маргарита И. Чернышева: Резултати четрдесетпетогодишњег издавања <i>Речника руског језика од XI до XVII века</i>	39
Margarita I. Chernysheva: <i>Dictionary of the Russian Language XI–XVII Centuries:</i> Results of the Forty-Five-Year Edition	40
Марта Ж. Бјелетић: К вопросу о происхождении праслав. <i>*kovylъ / *kovylь ‘Stipa pennata’</i>	41
Марта Ж. Бјелетић: Прилог проучавању порекла псл. <i>*kovylъ / *kovylь</i> <i>‘Stipa pennata’</i>	54
Marta Ž. Bjeletić: A Contribution to the Study of the PSI <i>*kovylъ / *kovylь</i> <i>‘Stipa pennata’</i>	55
Александр М. Милановић: Изведенице са суфиксом <i>-ānka</i> као огледало културног развоја	57
Александр М. Милановић: Производные слова со суфиксом <i>-ānka</i> как зеркало культурного развития	75
Aleksandar M. Milanović: Derivatives with the <i>-ānka</i> Suffix as a Mirror of Cultural Development	76
Татјана Г. Трајковић, Милица М. Михајловић: Говор Врања кроз призму диглосивности	77
Татјана Г. Трајкович, Милица М. Михайлович: Говор города Вранье через призму диглосии	103
Tatjana G. Trajković, Milica M. Mihajlović: Vranje Speech through the Prism of Diglossia	104
Рајна М. Драгићевић: О неологизмима у српском језику из угла балансирања корпуса за израду вишетомног речника савременог српског језика Матице српске	107
Рајна М. Драгичевич: О неологизмах в сербском языке с точки зрения подготовки корпуса для многотомного словаря современного сербского языка Матицы сербской	120
Rajna M. Dragičević: On the Neologisms in Serbian from the Viewpoint of Corpus Preparation for the Compilation of the Matica Srpska Multivolume Dictionary of Contemporary Serbian	121
Ксенија Д. Богетић: Вредносна димензија метафора у дискурсу: о могућностима споја теорије појмовних метафора и теорије вредновања	123

- Ксенија Д. Богетич: Оценочно измерение метафоре в дискурсе:
о можностех објединения концептуалне теорије метафоре
и теорије оцене 141
- Ksenija D. Bogetić: The Evaluative Dimension of Metaphor in Discourse:
on the Possibilities of Bringing Together Conceptual Metaphor Theory
and Appraisal Theory 142

Некролог

- Први старословениста Института за српски језик САНУ:
Димитрије Е. Стефановић (Будимпешта, 20. август
1936 – 15. новембар 2019) (В и к т о р Д. С а в и ћ) 143

Хроника

- Научни скуп *Историјска лексикографија српског језика*. Српска
академија наука и уметности – Матица српска. Нови Сад,
6–7. децембар 2019 (Слободан Ј. Павловић) 149

Прикази и критика

- Марјан Марковић, Зузана Тополињска. *Македонски ~ њолски:
семантичка деривација на одбрани њрасловенски корени*.
Скопје: Македонска академија на науките и уметностите,
2019, 177 стр. (Н е н а д Б. И в а н о в и ћ) 159

- Зоран Симић. *Синтакса њадежа у говору романијског њлајоа:
метафоризација њросџора*. Библиотека Јужнословенског
филолога, Нова серија, књ. 25, Рајна Драгићевић (ур.).
Београд: Институт за српски језик САНУ, 2018, 373 стр.
(С р е т о З. Т а н а с и ћ) 166

- Језик као зајис кулџуре у еџнолошкој и лингвистичкој анализи
на релацији Србија – Македонија / Јазикот како зајис на
кулџурата во еџнолошката и лингвистичка анализа на
релација Србија – Македонија*. Том 1. Предраг Пипер и Марјан
Марковић (ур.). Београд – Скопје: Српска академија наука
и уметности, Одељење језика и књижевности – Македонска
академија на науките и уметностите, Истражувачки центар
за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, 2018, 204 стр.
+ фотографии и карти
(С н е ж а н а П е т р о в а - Ц а м б а з о в а) 174

- Татјана Трајковић. *Говор Прешева. Српски дијалектолошки
зборник LXIII (2016): стр. 277–578*.
(Б р а н к и ц а Ђ. М а р к о в и ћ) 179

Дејан Милорадов, Ивана Ћелић, Катарина Сунајко, Растко Ајтић, Имре Кризманић. <i>Бајрахолошко-херџеџолошки речник српског језика. Имена водоземаца и гмизаваца</i> . Нови Сад: Матица српска, 2019, 184 стр. (Р а ј н а М. Д р а г и ћ е в и ћ) . 185	
<i>Deutsche Beiträge zum 16. Internationalen Slavistenkongress</i> , Belgrad 2018. Herausgegeben von Sebastian Kempgen, Monika Wingender und Ludger Udolph (= Die Welt der Slaven. Sammelbände. Sborniki 63). Wiesbaden: Harrassowitz, 2018, 539 pp. (М и о д р а г М. В у к ч е в и ћ) 191	
Јелка Матијашевић. <i>Дериваџолошко-лексиколошка исџираживања руског и српског језика</i> . Зборник радова. Вера Васић и Марија Стефановић (ур.). Нови Сад: Филозофски факултет, 2019, 718 стр. (Ј а с м и н а Н. Д р а ж и ћ) 206	
Миливој Алановић. <i>О дојунама и дојуњавању у српском језику</i> . Нови Сад: Филозофски факултет, 2019, 268 стр. (М а р и н а М. Н и к о л и ћ) 223	

Библиографија

Библиографија за 2018. годину расправа и дела из индоевропске филологије и опште лингвистике која су објављена у Србији, Црној Гори и Републици Српској (А н а В. Г о л у б о в и ћ) . . . 227	
--	--

Регистри

Регистар кључних речи LXXVI књиге <i>Јужнословенског филолога</i> , св. 1 357	
Регистар именâ LXXVI књиге <i>Јужнословенског филолога</i> , св. 1 359	
Напомена 397	

Татјана Трајковић. Говор Прешева. *Српски дијалектолошки зборник* LXIII (2016): стр. 277–578.

Књига пред нама представља измењени текст ауторкине истоимене докторске дисертације, одбрањене на Филозофском факултету у Нишу, децембра 2015. године. Ово је друга монографија Татјане Трајковић.¹ Настала је у оквиру пројекта *Дијалектолошка исцртавања српског језичког простора* (ЕДБ 178020), који је финансирао Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и на којем је ауторка радила као спољни сарадник до краја 2019. године.

Истраживање говора Прешева, како наводи Т. Трајковић, одвијало се у два правца. „Први је подразумевао класично дијалектолошко испитивање говора прешевског краја, које је обухватало градско насеље Прешево и 15 села у прешевској општини, у којима живе Срби. Други правац језичке анализе заснивао се на грађи прикупљеној у урбаној средини, која је обрађена према принципима и методама социјалне (урбане) дијалектологије, који су подразумевали квалитативну и квантитативну анализу језичке грађе“ (279). У књизи која се овде представља изнети су резултати класичног дијалектолошког истраживања српског говора прешевског краја.

Монографију *Говор Прешева* чине следеће целине: *Уводне напомене* (284–290), *Фонетика* (291–400), *Морфологија* (401–532), *Из синтаксе* (533–545), *Закључне напомене* (546–552), *Текстови* (553–569), *Литература* (570–577) и *Summary* (577–578).

У уводном делу Т. Трајковић најпре даје географске податке, наводећи да се општина Прешево налази на крајњем југу Републике Србије и да је смештена „између планине Рујан на истоку, границе према Македонији на југу, и планине Карадаг на западу“ (284). Поменуто општина обухвата град Прешево и још 34 села, што се може видети и на

¹ Прва њена монографија *Микројонимија прешевског краја* објављена је у часопису *Ономастолошки прилози XXI, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику*, САНУ, Београд, 2011, 311–425.

карти 1 (на стр. 285), где су посебно обележена испитана насеља (укупно 16): Прешево, Буштрање, Големи Дол, Жујинце, Љаник, Маминце, Норча, Ораовица, Рајинце, Рељан, Свињиште, Стрезовце, Славујевац, Трнава, Цакановац и Чукарка. Након тога, говори о историјату овог краја и саставу становништва, који је био различит од најстаријег периода до данас. Главни фактори етничких промена на овом подручју били су историјске природе – ратови, сеобе и нови миграциони таласи, што ауторка детаљније разматра. Према попису из 2002. године (пошто нема потпуних података за општине Прешево и Бујановац у Попису становништва Републике Србије из 2011. године), како наводи ауторка, „укупан број становника у општини Прешево износи 34904, од чега је 2984 Срба, 31098 Албанаца, 322 Рома, 21 Македонац, 17 Бошњака, 15 Муслимана, 5 Мађара, 2 Црногорца, 5 Руса, 3 Хрвата, 1 Чех и осталих (непрецизно изјашњених) 431“ (287). У 19 села живе само Албанци, за разлику од осталих села и Прешева, где су у мањем или већем броју житељи и Срби. У наставку је у табели (на стр. 288) дат упоредни преглед етничког састава становништва прешевског краја из 1519. и 1570. (на основу Турских дефтера из XVI века) и из 2002. године (према попису становништва из 2002. године), где се јасно види да је у том ранијем периоду однос броја хришћанских и муслиманских породица био сасвим другачији од данашњег. Ауторка се осврнула и на досадашња истраживања овог краја (историјска, социолошка, етнографска, ономастичка и лингвистичка) и само одређење дијалекатског типа којем припада српски говор Прешева и околине. Наводи да српски говор прешевског краја припада призренско-јужноморавском дијалекту призренско-тимочке дијалекатске области и да географски положај испитиване области, као и етнички састав становништва, који је био врло нестабилан и неједнак кроз историју, наговештавају „бројне могуће утицаје суседних говора и несловенских језика“ (289). На самом крају уводног дела Т. Трајковић износи податке о теренском раду, истичући да је грађа прикупљена током 2010, 2011, 2012. и 2013. године и да износи преко 60 сати аудио-снимака (спонтаних разговора са информаторима – житељима Прешева и прешевских села), док је један део преузет из грађе за њену магистарску тезу о микропонимији Прешева.

Другу целину монографије под називом *Фонетика* чине два поглавља – *Акцентна* (291–319) и *Гласовни систем* (319–400). У оквиру овог другог поглавља посебно су обрађени *Вокали* (319–356) и *Консонанти* (356–400). Бавећи се акцентом, ауторка анализира: акценат код именица (I, II и III врсте), акценат код заменица, акценат код придева, акценат код бројева (редни бројеви и бројне именице), акценат код глагола (презент, радни глаголски придев и аорист), акценат код непроменљивих речи, преношење акцента на проклитику и енклитику, акценат на нега-

цији код глагола, речи са два акцента и дезакцентуацију. Т. Трајковић закључује да акценатски систем прешевског говора карактерише парадигматско уопштавање и тзв. *врањско ѿреношење* (прелаз акцента са отворене ултимае за један слог према почетку речи). Старо место акцента на крајњем отвореном слогу чува се у следећим категоријама:

- у 1, 2. и 3. лицу јд. аориста (видо и вџдо (код неких глагола јављају се дублетне форме), понесо; џзвади, остави)
- у прилозима и речцама (куде, зашто, једва, еве).

Вокалски систем прешевског говора не одступа од вокалских система других призренско-тимочких говора. Има пет стандардних вокала (*a, e, u, o, y*), полугласник реда вокала *a* (ə) и вокално *p*. Битна одлика овог говора јесте да чува полугласник (нпр. дџн, онџ, једџн, лџже, дџнџс, бџш), мада су честе и супституције (нпр. Видовдан, пџсак, кад, сас, сџндук, Велигден, ложџца, собџр). Ауторка констатује и не тако изражену појаву факултативне дифтоншке природе вокала средњег реда, што потврђује следећим примерима: б^нџло, д^нџца, ж^нџене, н^нџсам, г^уџдине, г^уџлем, ^уџна, ^уџсми, с^уџџта, т^ак^уџ итд. Назал задњег реда код глагола III Белићеве врсте има рефлекс *a* (биднаџло, останџаја, паднаџа; легнаџ, почнаџ, рекнаџ, срџтна). Када је реч о рефлексу старог гласа *jaīī*, прешевски говор карактерише екавска замена, што се најбоље огледа у одричном облику глагола јесам (нџсам, нџси, нџје, нџсмо, нџсте, нџсу). Такође, екавизам је забележен и у употреби наставка *-eīīe* у 2. л. мн. императива (дџђете, сџднете, остџвете, вратете, џзнете), док их је у деклинацији веома мало, пошто је деклинација прешевског говора изразито аналитичка. Рефлекс вокалног *l* у овом говору је *y* (жџт, јџбука, мџзе, напџни), мада ауторка бележи примере и са овим рефлексима: *лу*, *иза с* и *к* (слџза, слџнце, клџца); *љу* (жљџна, жљџчка); *лџ* (длџг, лџчка) и *ли* (глиџта, длиџџк). Вокално *p* у прешевском говору може се јавити у иницијалној, медијалној и, врло ретко, у финалној позицији у речи. Најчешће се јавља између два сугласника (врџе, дрџчла, стрџшљени), мада га има и поред самогласника (вровџнке, уркаја се) и на крају речи (врџ, затрџ). Бележе се и примери девокализације *p* (умрџја) и секундарног *p* (крваџ, сатрџ, стрџна). До краја овог поглавља ауторка анализира и вокалске групе, контракције вокала, редукцију вокала, покретне вокале, уметање вокала, супституцију вокала и хаплоглогију и сродне појаве. Консонантски систем овог говора разликује се од стања у стандардном српском језику по томе што познаје африкату *s*, иако ауторка наводи да се овај глас полако губи из употребе. Реализација појединих гласова може бити различита, што је условљено положајем речи, гласовним окружењем или неким другим екстралингвистичким факторима. Т. Трајковић у овом поглављу посебно прати судбину следећих сугласника: *j, v, φ, x, s, ч, џ, џ, л, љ, н, њ*, затим се осврће на сугласничке промене

– јотовање, палатализацију, асимилацију, дисимилацију, африкатизацију, десоноризацију и метатезу, а прати и судбину консонантских група у зависности од позиције у речи – иницијалне, медијалне и финалне. Осврнућу се на неке од поменутих појава. Сонант *j* је углавном стабилан глас и може се наћи у све три позиције у речи – иницијалној (ја, још, јучер...), медијалној (ајде, снопје, ткајено...) и финалној (бџај, кој, никој, теј, такој...). Сонант *v* се често среће као секундарни глас (бџав, носив; бџву, идешеву; викав; автобус...), а може и да се губи у неким позицијама (праиш, напраено, распраљаш, црљив...). За сугласник *ʃ* може се рећи да се у говору Прешева добро чува, у све три позиције у речи (фајда, фамилија, флаша, фиданка; јефтино, кафана, патофне; лаф, њеф, шеф) и да се ретко замењује са *v* (асвалт, вамилија, потрџи). Једна од одлика прешевског говора је да не познаје глас *x*, односно да се он најчешће губи у свим позицијама у речи (ација, аљина, ектар, иљада, лџ; греота, дођома, маала, нараним; вр, стра, одма, реко, попи...), мада ауторка истиче да се у новије време он враћа (нпр. алкохол, храст, хилуаду, махала). Регистровани су и примери где се уместо *x* јавља *k* (краст, китно; закџва, плџкови; врк, плџ). Сугласничка група *xv* замењена је са *ʃ* (фаља, зафалим, фањав, прифатиле, уфатив...). Африката *s* је присутна у прешевском говору (сид, своно, просукне), а ауторка бележи и примере где тај глас има статус засебне фонеме (синса, сикне, сенса). Сугласници *ч* и *џ* су у прешевском говору углавном нормалне артикулације (чарапе, чаршафи, грошџики, девојџики, њч, цабе, патлиџани). Међутим, код једне групе говорника из овог краја забележено је тзв. *лесковачко ч*, које се одликује појачаном фрикативношћу (част, чим, човек, дџију, малџчак, џчи, таџ). Финално *л* се чува у неким именицама, придевима и прилозима (вол, дел, забел, бел, врел, дебел, одоздол), док у радном гл. придеву м. р. јд. прелази у *-а* (даваја, видеја, добија). Говор Прешева карактерише одсуство старог јотовања у облицима трпног гл. придева (оградено, накитени, заразени, доселени, купене, грабена, али ће увек бити жењет). Специјално јотовање је извршено (дође, нађе, пође), док постоји колебање код новог јотовања лабијала (грџбе и грџље, здравље и здравје).

У трећој целини ове монографије Т. Трајковић се бавила морфологијом, и то у оквиру следећих поглавља: *Именице* (401–429), *Заменице* (429–462), *Придеви* (462–470), *Бројеви* (470–477), *Глаголи* (477–510) и *Нејроменљиве речи* (510–532). Деклинација у овом говору је изразито *аналиџичка*, и, како наводи ауторка, ретки су примери са трагом екавизма у дативу јд. им. ж. р. и личних заменица 1. и 2. л. (мајке му га, куку мене). За именице средњег рода је карактеристично одсуство облика са проширењима *-н-*, *-и-* или *-в-* (неколко дрвца, две унџики води). Код именица средњег рода множина се, поред наставка *-а* (говџа), гради и

помоћу наставака *-ики*, *-ци* и *-иња* (күтрики, прасци, имиња). Именице III врсте имају множинску форму уз бројеве (пёт унүчки, двé дéца). Карактеристика прешевског говора је и удвајање личних заменица (мéне ме пуштíше, нéсу га нéга казáле, вáс ве нéма, какó су ги вика́ли нý). Датив личне заменице 2. л. јд. ж. р. нема форме *њојзи*, *њози*, *њозе*, већ се изражава помоћу аналитичке конструкције типа *на њу*, *на њума* или енклитиком *ву*. Облик личних заменица за 1. и 2. л. множине је *ми* и *ви*. За овај говор карактеристична је употреба речце *си* за појачавање значења (бóље да си ћүтимо, кóј што си има). Честа је појава придева неодређеног вида (главан, мál, бóљ), што се може препознати и код редних бројева (прв, друг). Исказивање присвојности може бити аналитичко (на брáта сýн, на Вéлку ћéрка). Компарација придева је углавном аналитичка (пóголем, пómала, пóстаре, најмал, најбогáти). Могу се компарирати именице (најгáзде), глаголи (пó рабóти) и прилози (пóтам). У 1. л. јд. презента јављају се наставци *-м* и *-у*, и то у говору села *-у*, док је у граду, код старијих и мање образованих говорника забележен наставак *-у*, али је чешћи наставак *-м* (дáдем, дáду, сéчем, сéчу, íдем, íду...). Треће лице множине презента је на *-в* (вíкав, дáдев...). Аорист и имперфекат су у живој употреби, с тим што се аорист чешће чује (доћó, доћé, доћé, доћóсмо, доћóсте, доћóше; íдеше, íдеше, íдеше, íдешемо, íдесте, íдешев(у)). Такође, овај говор познаје и облик плускавмперфекта (ја бé ишја, да бéмо мóгли, бéву купувáли). Футур I се гради помоћу конструкције *ће + ирезенíи* за сва три лица и оба броја (ће донéсем, ће доћеш, ће пијемо, ће кажете, ће стáнев). Још једна од карактеристика прешевског говора је што се облици код итеративних глагола граде помоћу форманта *-ува-* (дарúвали, купувá, замотувáње). Велики је и број партикула које се употребљавају, а најчешће су, како износи ауторка, *-ј* и *-ја* (кóј, овáј, онóј, тýј, такóј, затóј).

Последњу целину у књизи Т. Трајковић је посветила најважнијим синтаксичким особеностима говора прешевског краја. Бавила се конгруенцијом збирних именица и именица *pluralia tantum*, затим удвајањем објекта с посебним освртом на удвајање личних заменица, плеонастичком употребом заменица, местом заменичке енклитике уз глаголе и употребом речце *не* уз глаголе. Ауторка, између осталог, бележи: појаву удвајања личних заменица и у случајевима када се уз пуни облик користи предлог (вíка ми на мéне, нé му гóди на нéга), затим примере у којима се заменичка енклитика налази испред глагола (ми се чýни, ву вíкам) и честу употребу одричних облика глагола у конструкцији *не + заменичка енклитика* (укључујући и *се* (повратну заменицу)) + глагол, где речца *не* постаје носилац акцента (нпр. ма нé ме знáје, нé ти казују, да нé не глéдав).

У закључним напоменама, ауторка у првом делу износи најважније особине прешевског говора, док други део посвећује поређењу резул-

тата својих истраживања са стањем у говорима који су територијално најближи прешевском и монографски су описани (кумановски и пчињски говор). Исто тако, наводи да би за потпунију дијалекатску слику југоисточне Србије од значаја било и испитивање бујановачког говора.

Монографија *Говор Прешева* Татјане Трајковић значајан је прилог српској дијалектологији. Њоме је описан један од најјужнијих српских говора и тиме попуњена још једна белина на српској дијалекатској мапи, а свакако је и врло вредан допринос проучавању говора призренско-тимочке дијалекатске области.

Бранкица Ђ. Марковић*
Институт за српски језик САНУ
Београд

---

* brankicama@gmail.com